

Jani Niemelä

Luettavuus lehtitaitossa

Esimerkkinä infolehti nuorten pesäpalloleirille

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Mediatekniikan koulutusohjelma
Maaliskuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Tammikuu 2016	Tekijä/tekijät Jani Niemelä
Koulutusohjelma Mediatekniikan ko.		
Työn nimi LUETTAVUUS LEHTITAITOSSA. Infolehti nuorten pesäpalloleirille		
Työn ohjaaja Maarit Tammisto	Sivumäärä 20	
Työelämäohjaaja Johanna Seppälä		
<p>Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella ja toteuttaa infolehti lasten ja nuorten pesäpalloleirille. Opinnäytetyössä käsitellään lehtitaiton teoriaa, suunnittelua sekä lehden luettavuutta.</p> <p>Teoriaosuudessa käsiteltiin lehtitaittoon liittyvää teoriaa, kuten taiton ja sommittelun pääperiaatteita, aukeamasuunnittelua, luettavuutta ja typografiaa sekä kuvien sijainteja.</p> <p>Käytännön osuudessa käytiin läpi työn eri vaiheet toteutuksineen.</p>		
Asiasanat Infolehti, kirjasintyypit, lehtitaiton teoria, typografia		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date January 2016	Author Jani Niemelä
Degree programme Media technology		
Name of thesis READABILITY IN JOURNAL LAYOUT. Information magazine for youth's baseball camp		
Instructor Maarit Tammisto	Pages 20	
Supervisor Johanna Seppälä		
<p>The subject of the thesis was to design and implement information magazine journal of a baseball camp for the youth. The thesis deals with journal layout theory, design and readability of the magazine.</p> <p>The theoretical part of the concept was related to theory of journal layout, such as the layout and composition of key principles with opening design, and typography, as well as the readability of the image locations.</p> <p>The practical part went through the various stages of the work on implementation.</p>		

<p>Key words Information magazine, journal layout theory, typography</p>

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Väritila	Värien luokittelua ja kuvaamista. Yleisiä väritiloja ovat RGB, CMYK, LAB, indeksoidut värit, bittikartta, harmaasävyt ja duotone.
CMYK	Lyhenne sanoista Cyan, Magenta, Yellow ja Key. Käytetään painotuotteissa, jolloin puhutaan neliväripainosta. CMYK-väriavaruudessa voidaan muodostaa vähiten erilaisia värejä.
RGB	Lyhenne sanoista Red, Green ja Blue. Käytetään verkkojulkaisussa.
Gemena	Pienillä aakkosilla kirjoitettua tekstiä, niin sanottua normaalia tekstiä.
Versaali	Suuraakkosilla kirjoitettua tekstiä.
Antiikva	Pääteellinen fontti.
Groteski	Pääteetön fontti.
Typografia	Typografia on kokonaisuus, jonka muodostavat tekstit, kuvat ja tyhjä tila, sekä miten niitä käytetään.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 INFOLEHDEN KOHDERYHMÄ	2
3 LEHTITAITON TEORIA	3
3.1 Taiton pääperiaatteet.....	3
3.2 Aukeamasuunnittelu	4
3.3 Sommittelun periaatteet	5
3.4 Luettavuus ja typografia	6
3.5 Kuvien sijainnit	10
4 INFOLEHDEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	12
5 YHTEENVETO	18
6 KUVIOT, TAULUKOT JA KUVAT	19
LÄHTEET	20
LIITTEET	

KUVAT

KUVA 1.....	8
KUVA 2.....	8
KUVA 3.....	9
KUVA 4.....	9
KUVA 5.....	9
KUVA 6.....	10
KUVA 7.....	10
KUVA 8.....	12
KUVA 9.....	12
KUVA 10.....	13
KUVA 11.....	13
KUVA 12.....	14
KUVA 13.....	15
KUVA 14.....	16
KUVA 15.....	16
KUVA 16.....	17
KUVA 17.....	17

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena oli suunnitella ja toteuttaa infolehti lasten ja nuorten pesäpalloleirille. Opinnäytetyössä käsitellään lehtitaiton teoriaa, suunnittelua sekä lehden luettavuutta.

Työn tilaajana oli Suomen Pesäpalloliitto PPL ry, joka on perustettu 1931 ja kotipaikka on Helsingin kaupunki. Pesäpalloliitto vastaa pesäpallotoiminnasta Suomessa ja se järjestää jäsenseuroilleen kilpailutoimintaa.

Opinnäytetyö on jaettu neljään päälukuun. Ensimmäinen pääluku käsittelee infolehden kohderyhmää. Toinen pääluku käsittelee lehtitaiton teoriaa ja se on jaettu viiteen alalukuun, joissa käsitellään taiton pääperiaatteita, aukeamasuunnittelua, sommittelun periaatteita, luettavuutta ja typografiaa sekä kuvien sijaintia. Kolmannessa pääluvussa käsitellään infolehden suunnittelua ja toteutusta vaiheittain. Neljäs pääluku sisältää yhteenvedon.

Opinnäytetyössä on käytetty lähdeinä P.Loirin teosta HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirjaa, P.Mykkäsen teosta Yhteisölehti sekä L.Rantasen teosta Mistä on hyvät lehdet tehty.

2 INFOLEHDEN KOHDERYHMÄ

Infolehti on sisällöltään informatiivinen ja sen tarkoituksena on välittää tietoa lukijakunnalleen. Yhteisölehdessä tavoitellaan voittoa, vaan niitä julkaisemalla tuetaan yhteisöjen toimintaa sekä tavoitteita.

Asiakaslehdellä yritys pyrkii vahvistamaan yrityskuvaansa. Lehdellä rakennetaan mielikuvaa yhteisöstä asiakkaalle, samalla vaikuttaen heidän käyttäytymiseen. Rantanen mainitsee kirjassaan, että yritykset ovat huomanneet sen, että on fiksu julkaisemaan asiakaslehteä yrityksen asiakkaille tai potentiaalisille asiakkaille ja täten tukea omaa liiketoimintaa siinä samalla (Rantanen 2007, 28). Lehdellä huolehditaan myös nykyisistä asiakassuhteista sekä uusien asiakkaiden hankkimisesta. Mykkänen mainitsee kirjassaan, että hyvä asiakaslehti aktivoi toimintaan. Toiminnalla tarkoitetaan sitä, että asiakas antaa palautetta, osallistuu kyselyihin, kilpailuihin ja arvontoihin, tilaa tuotteita tai pyytää lisätietoa (Mykkänen 1998, 26).

Tiedotuslehti on yksinkertainen infolehti, joita käytetään nopeaan viestintään ja uutisointiin. Tiedotuslehdellä tavoitetaan henkilöstö jättämällä lehtinen työpöydälle, taukotiiloihin tai lokeroihin. Mykkänen kirjoittaa kirjassaan, että yhteisön oma tiedottaja tekee yleensä tiedotuslehden. Hän mainitsee myös, että tiedotuslehden toteutus on kevyt, mustavalkoinen moniste tai sen tekemisessä on käytetty vähän lisäväriä. (Mykkänen 1998, 20.) Esimerkiksi työssä käytettiin aukeamasuunnittelussa vain kolmea väriä; valkoista taustaa, mustaa tekstiä sekä punaista otsikointia. Joillekin sivuille lisättiin pelaajan silhuetti tuomaan täytettä.

3 LEHTITAITON TEORIA

Huolellinen perussuunnittelu on edellytys lehden taittamiselle. Suunnittelussa huomioidaan typografia, värien ja kuvien käyttö, sommittelu, kuvien ja tyhjän tilan käyttö, lehden sisältö sekä taitto ja palstoitus.

Lehden kansi houkuttelee lukijoita. Silmään pistävällä kuvalla tai otsikoinnilla voidaan saada lukija kiinnostumaan lehdestä ja sen sisällöstä, mutta lehden sisällön on oltava yhtä kiinnostavaa kuin kannessa on luvattu. Mykkänen kuvaa kirjassaan, että lehden kansi on lupaus sisällöstä (Mykkänen 1998, 58). Kannesta käy ilmi mitä informaatiota lehti sisältää pääosin. Rantasen mukaan kansi on lehden tärkein sivu (Rantanen 2008, 85). Lehden kannella myydään lehteä sen sisällöstä poimituilla herkkupaloilla ja kansi toimii ikkunana lukijalle. Kannella voidaan raottaa sen visuaalisuutta ja vihjata lukijalle, millainen lehti on tyypiltään.

Lehtitaitoissa käytetään palstoja, joihin teksti asetellaan. Sanomalehdissä voi olla jopa kahdeksan palstaa, mutta esimerkiksi tabloideissa palstamäärä on pienempi. Rantanen toteaa kirjassaan, että lehdille valitaan useimmiten kaksi palstajakoa siten, että alkuun ja loppuun tulisi 4-jakoinen ja keskelle 3-jakoinen palstoitus (Rantanen 2008, 184). Teksteissä tulee huomioida kirjasintyyppi eli fontti, fontin- ja taustan väri, tekstin asettelu ja itse palstoitus. Yhteisölehdissä käytetään yleisesti tasareunaisia palstoja, mutta kokeilemalla muitakin palsta-asetuksia voidaan löytää omaan taittoon sopiva vaihtoehto.

3.1 Taiton pääperiaatteet

Taitossa suunnitellaan sivujen visuaalista ilmettä, rakennetta, muotoilua ja typografiaa. Taitolla mahdollistetaan lukeminen sekä viestien ymmärtämisen. Rantanen kirjoittaa kirjassaan, että taitto on numero-kohtaista visuaalista suunnittelua. Taitto sisältää sivujen, aukeamien ja artikkeleiden muotoilua. (Rantanen 2007, 155.) Tässä tapauksessa numerokohtaista suunnittelua ei kuitenkaan ole.

Taitossa voidaan käyttää monia erilaisia taittotekniikoita, joista kaksi yleisintä tekniikkaa ovat staattinen ja dynaaminen taitto. Staattisessa taitossa sivujen ulkoasu ja rakenne pysyvät samanlaisina aukeamasta toiseen, kun taas dynaamisessa taitossa jokainen aukeama on erilainen. Mykkäsen mukaan huolellinen

perussuunnittelu edellyttää yksittäisen lehden numeron taittoa. Sen lisäksi hänen mukaansa lehden konseptia noudetaan taitossa. Konseptissa on kuvattu lehden formaatti, typografia, perusrakenne, värien ja kuvitusten käyttöä sekä paperin laatu. (Mykkänen 1998, 142.)

3.2 Aukeamasuunnittelu

Lukija etsii sivulta ja aukeamalta tietoa, joten on tärkeää, että hän hahmottaa nopeasti sivun tai aukeaman ja löytää mitä etsii sieltä. Rantanen mainitsee kirjassaan, että hyvällä typografisella muotoilulla voidaan vihjailla tekstin sisällöstä jo silmäilyvaiheessa. Esimerkkinä hän mainitsee, että haastattelujen kysymykset on lihavoitu (Rantanen 2008, 109.) Mykkäsen mukaan kannattaa suunnitella mieluummin aukeamia kuin yksittäisiä sivuja. Ainoastaan kansia kannattaa suunnitella yksittäisinä sivuina. (Mykkänen 1998, 147.) Tästä poikkeuksena esimerkiksi Helsingin Sanomat käyttävät sivusuunnittelua. Syy tähän voi Loirin mukaan olla se, että aukeamat ovat yleensä turhan isoja sommiteltavaksi kokonaisuutena (Loiri 1998, 65). Opinnäytetyössä aukeamien yksinkertaisuus ja yhteneväisyys ei vaatinut niin paljoa suunnittelusta kuin kansi, joka taas vaati enemmän suunnittelua.

Katse osuu lähes poikkeuksetta aina sivun tai aukeaman kuviin, jonka jälkeen vasta otsikoihin. Kuva ei ole pelkästään täytettä, koska sillä voidaan kertoa enemmän kuin sivullisella tekstiä. Mykkänen kuvaa kirjassaan, onnistuneella kuvituksella voidaan täydentää tekstiä tai hahmottaa aihetta enemmän, jos sanat eivät riitä (Mykkänen 1998, 121.) Kuvilla voidaan myös kuvittaa tekstiä ja vedota tunteisiin. Kirjassaan Rantanen mainitsee, että kuva muovaa myyntitekstien kanssa mielikuvaa artikkelista. Kuva aiheuttaa nopeana elementtinä tunnereaktion. Rantanen toteaa, että tekstiä ajatellaan, kuva tunnetaan. (Rantanen 2007, 135.) Aukeamasta tulee suunnitella selkeä, helposti ymmärrettävä, looginen ja visuaalisesti miellyttävä. Hän mainitsee myös, että rönsyilemätön värien, kuvien sekä typografian käyttö tulee olla sellaista, ettei se rönsyile eikä poikkele lehden tyylistä (Rantanen 2007, 158).

Rantasen mukaan sivuilla ja aukeamilla on vaikutusta toisiinsa sekä ne muodostavat kokonaisuuksia, artikkeleita sekä osastoja. Edellä mainitut puolestaan muodostavat kokonaisen lehden (Rantanen 2007, 167).

Lehden sivu jaetaan palstoihin ja riippuen lehden koosta palstojen määrä vaihtelee kahden ja yhdeksän välillä. Pienemmissä lehdissä, kuten A4-kokoisissa yhteisölehdissä palstoja voi olla kahdesta neljään,

kun taas sanomalehdissä palstoja voi olla jopa yhdeksän. Mykkänen kirjoittaa kirjassaan, että neljän palstan sivu voidaan tehdä yhdellä palstalla, jotta tekstin sisällön painavaa sanomaa voidaan korostaa tyhjällä tilalla (Mykkänen 1998, 147.)

Kuvien käyttö on olennaista lehden suunnittelussa. Jo suunnitteluvaiheessa kuvat huomioidaan siten, että ne ovat keskeisessä osassa graafista kokonaisuutta. Suunniteltaessa tulee miettiä, että mitkä jutut tarvitsevat kuvitusta ja miten kuvitus toteutetaan.

Tyhjällä tilalla voidaan korostaa otsikoita antamalla niille tarpeeksi tilaa. Rantasen mukaan tyhjälle tilalle ominaista on sen kyky nostaa sille aseteltujen asioiden arvoa sekä merkitystä (Rantanen 2008, 170.) Tyhjällä tilalla voidaan myös ohjata katsetta, esimerkiksi tyhjä tila aukeaman oikeanpuoleisella sivulla viestii siitä, että uusi juttu alkaa seuraavalla aukeamalla. Ennen kaikkea tyhjä tila edesauttaa lukemista ja helpottaa ymmärtämistä. Esimerkiksi vähäisen tyhjän tilan käyttö saa tekstin tuntumaan uuvuttavalta ja täyteen ahdetulta, eikä lukijalle jää tilaa hengähtää.

3.3 Sommittelun periaatteet

Lehden ulkoasu muodostuu taiton ja muotoilun avulla. Näissä toiminnoissa käytetään lehden eri osia viestin visualisoimiseen.

Lehden muotoilu on perussuunnittelua ja se tehdään lehdelle ennen ensimmäisen numeron julkaisua. Muotoilu on lehden läpi virtaavaa muotoilua ja siitä muodostuu lehden tunnistettavuus. Tunnistettavuuteen sisältyy rakenne, värit, typografia sekä tunnukset. Rantanen mainitsee kirjassaan, että muotoilu on tavallaan lehden kehon osien hallintaa (Rantanen 2008, 155.) Muotoilun avulla helpotetaan lukijaa ymmärtämään lehteä visuaalisen järjestyksen sekä rakenteellisen jäsennyksen avulla. Esimerkiksi artikkeleista voi saada helposti ymmärrettäviä käyttämällä monipuolisesti erilaisia taittokaavoja.

Taitto on lehden eri numeroiden visuaalista suunnittelua. Siinä yhdistetään kuvat ja tekstit toimivaksi kokonaisuudeksi sivuille, aukeamille ja artikkeleihin. Rantasen mukaan taitolla toteutetaan lehden muotoilua, joka taas mahdollistaa viestin ymmärtämisen sekä lehden lukemisen. Hän lisää, että ilman taittoa lehteä ei olisi. (Rantanen 2008, 155). Taitolla on mahdollista yhdistää teksti ja kuva helposti ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi.

Aktiivisilla elementeillä tarkoitetaan elementtejä, joihin katse osuu ensimmäisenä. Yleisesti aktiivisia elementtejä ovat suuri otsikko, kuva jossa on ihminen tai tuote sekä tapahtumakuva. Loiri kirjoittaa kirjassaan, että aktiiviset elementit ilmentävät ilmoituksen tai kuvan keskeisintä sanomaa (Loiri 1998, 64).

Passiivisia elementtejä ovat puolestaan leipäteksti, huomaamattomat linjat sekä tyhjä tila. Tyhjä tila on myös aktiivinen elementti ja siksi osa lehteä. Sanoilla ja kuvilla voidaan aktivoida tyhjyyttä. Lehden kaikki tekemiseen liittyvät fyysiset elementit suhteutuvat tyhjään tilaan. Tyhjällä tilalla saadaan korostettua otsikkoa, koska sen ympärillä on tyhjää tilaa. Tyhjää tilaa ei kuitenkaan saa säästellä, varsinkaan väärin. Rantanen kuvaa kirjassaan, miten tilaa usein säästetään lehdissä väärissä paikoissa. Esimerkkeinä hän mainitsee, että tärkeä artikkeli on ahdettu pieneen tilaan tai kuvallisen artikkelin kuvat ovat pieniä. Tällainen tilan säästely vie viesteiltä tehoa ja lehden luettavuus kärsii (Rantanen 2008, 171). Työssä haluttiin säilyttää aukeamien yhteneväisyys, eli jokaisella aukeamalla oli saman kokoiset tekstit. Esimerkiksi pesäpalloleirin sääntöjä oli todella paljon ja niiden sovittaminen aukeamiin vaati sen, että muidenkin sivujen tekstit olisivat samaa kokoa, jottei lukeminen rasittaisi tekstin koon vaihdellessa aika-ajoittain.

3.4 Luettavuus ja typografia

Typografia vaikuttaa luettavuuteen huomattavasti, siksi sen tarkoituksena on palvella lukijaa. Loiri kirjoittaa kirjassaan, että typografialla saatetaan sanoma siihen muotoon, jolla voidaan viestiä yhtä tehokkaasti kuin teksti sisältöineen ja vaikuttaa oleellisesti siihen, että lukija ymmärtää viestin (Loiri 1998, 32). Kirjasintyyppien eli fonttien käyttö on huomioitava otsikoissa ja leipäteksteissä siten, että luettavuus ja visuaalinen miellyttävyys kulkisivat käsi kädessä. Fontin on myös syytä erottua taustasta tarpeeksi hyvin, esimerkiksi keltainen teksti on hankalasti luettavissa valkoisesta taustasta. Typografialla voidaan vedota myös tunteisiin muotonsa avulla. Rantasen mukaan typografialla on tärkeää saada teksteistä luettavia (Rantanen 2007, 106). Esimerkiksi tekstin tasaaminen vasemmalta helpottaa lukijaa löytämään ja aloittamaan uuden tekstirivin. Loiri mainitsee, että katse löytää helpommin alkavan rivin helposti, kun rivit ovat tasattuina vasemmassa laidassa tekstikenttää (Loiri 1998, 33). Leipätekstiin valittiin päätteetön kirjasintyyppi, koska tekstiä oli tarpeeksi vähän kappaleittain. Loirin mukaan groteskin kirjasintyyppin

käyttö lyhyissä kokonaisuuksissa on suositeltavaa, koska silloin groteskin kirjasintyyppin teho toimii paremmin (Loiri 1998, 35). Musta teksti valkoisella taustalla on kaikista selkein luettavuudeltaan.

Kirjasintyyppi kannattaa valita luettavuuden perusteella, joten on hyvä vertailla eri kirjasintyyppejä ja miltä ne näyttävät tekstissä. Vertaillessa kannattaa huomioida miltä teksti näyttää palstoilla, samoin jos tekstin lihavoit tai kursivoit. Mykkänen mainitsee kirjassaan, että otsikoinnissa ja iskuissa voi käyttää eri kirjasintyyppejä, mutta niiden erot tulee olla selvät (Mykkänen 1998, 149). Otsikot olivat väriltään punaisia ja kirjasintyyppi jokseenkin kalligrafista. Rantasen mukaan typografian koko on yksi tärkeimmistä tekijöistä, joka vaikuttaa luettavuuteen. Hän lisää, että koko ei yksinään määritä luettavuutta, vaan myös rivivälit, tekstin lihavuusaste sekä marginaalit ovat oleellisia. (Rantanen 2008, 106.) Edellisen kappaleen viimeinen lause erotettiin uudesta väliotsikosta selkeästi kahdella rivinvaihdolla.

Tekstissä voidaan käyttää erilaisia tehokeinoja, joilla voidaan korostaa yksittäisiä kohtia, mutta liiallinen tehostaminen vaikuttaa luettavuuteen negatiivisesti. Loiri huomauttaa liiallisen tehostusten käytön aiheuttavan sen, että niiden teho heikkenee sen mukaan, mitä enemmän niitä käyttää (Loiri 1998, 43). Erilaisia tehokeinoja on lihavointi, kursivointi, alleviivaus sekä harvennus.

Tekstistä voidaan nostaa esille tiettyjä kohtia nostoilla, iskuilla tai äläyksillä, mutta esille nostettavan kohdan täytyy olla perusteltavissa. Rantasen mukaan äläys on normaalia äänekkäämpi ilmaus (Rantanen 2007, 122). Näillä tavoilla voidaan herättää lukijoiden kiinnostus leipätekstiin huomiota herättelevämällä visuaalisuudella. Suorat lainaukset toimivat hyvinä houkutuksina lukijoille. Rantanen mainitsee kirjassaan, että äläyksellä on mahdollista rikkoa suuria ja harmaita tekstikenttiä, mikäli käytössä ei ole toimivaa kuvaa (Rantanen 2007, 122). Edellä mainitut tavat erottuvat selvästi muusta tekstistä typografisesti. Niitä ei kuitenkaan kannata käyttää ylenpalttisesti, ettei tehokeinojen tehokkuus kärsisi.

Typografiaa hyödyntämällä voidaan erottaa lehdissä olevat mainokset itse sisällöstä valitsemalla ilmoituksista huomattavasti poikkeava kirjasintyyppi. Näin lukija ei sekoita ilmoitusta sen vieressä olevaan artikkeliin.

Tekstin tasaamista palstoilla kannatta miettiä, koska se vaikuttaa luettavuuteen. Teksti voidaan tehdä tasareunaiseksi, jolloin tekstikappale on molemmista reunoista tasattu ja tekstiltään suora (KUVA 1). Mykkänen mainitsee kirjassaan, että tasareunaisesta palstasta on tullut tavallisin ratkaisu leipäteksteissä (Mykkänen 1998, 150.) Teksti voi myös liehua vasemmalle tai oikealle (KUVA 2). Liehun käyttöä tulee miettiä, sillä se toimii vain tietyntilanteissa ja muotoilussa.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer pretium ac augue in sollicitudin. Curabitur vitae viverra eros. In ultricies eget nulla quis pulvinar. Sed nisl nisl, tristique vitae tortor at, dignissim maximus erat. Mauris volutpat erat scelerisque, luctus mauris et, consequat urna. Nullam ultrices scelerisque sem, nec eleifend metus interdum imperdiet. In sagittis neque velit, sit amet efficitur diam volutpat non.

Teksti tasattu molemmista laidoista

KUVA 1. Tasattu teksti.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer pretium ac augue in sollicitudin. Curabitur vitae viverra eros. In ultricies eget nulla quis pulvinar. Sed nisl nisl, tristique vitae tortor at, dignissim maximus erat. Mauris volutpat erat scelerisque, luctus mauris et, consequat urna. Nullam ultrices scelerisque sem, nec eleifend metus interdum imperdiet. In sagittis neque velit, sit amet efficitur diam volutpat non.

Tasaus vasemmalle, teksti liehuu oikealle

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer pretium ac augue in sollicitudin. Curabitur vitae viverra eros. In ultricies eget nulla quis pulvinar. Sed nisl nisl, tristique vitae tortor at, dignissim maximus erat. Mauris volutpat erat scelerisque, luctus mauris et, consequat urna. Nullam ultrices scelerisque sem, nec eleifend metus interdum imperdiet. In sagittis neque velit, sit amet efficitur diam volutpat non.

Tasaus oikealla, teksti liehuu vasemmalle

KUVA 2. Liehuvat tekstit.

Fontit jaetaan viiteen ryhmään; antiikva, groteski, egyptienne, fraktuura ja kalligrafiset kirjasintyytit. Lehdissä kuitenkin käytetään pääsääntöisesti antiikvaa pitkissä teksteissä ja groteskia lyhyissä teksteissä kuten opastus- ja myyntiteksteissä. Rantanen kuvaa kirjassaan, että käyttämällä yhtä antiikva- ja yhtä groteskityyppiä pärjää mainiosti (Rantanen 2007, 106).

Antiikva kirjasintyypeille ominaista on päätteet ja eri paksuiset kirjainten osat (KUVA 3). Antiikvalla kirjoitettu teksti on paremmin luettavissa.

KUVA 3. Antiikva kirjasintyyppi, kirjainten eri osien paksuuserot. Fontti Times New Roman.

Groteskit kirjasintyytit ovat pääteettömiä ja eikä kirjaimissa ole paksuuseroja (KUVA 4). Groteskeissa fonteissa on eri vahvuuksia, siksi niillä voi hyvin korostaa tekstin eri osia. Otsikoissa käytetään yleensä pääteetöntä kirjasintyyppiä.

KUVA 4. Groteski kirjasintyyppi. Fontti Lucida Sans.

Egyptienne kirjasintyypeissä yhdistyy antiikvan ja groteskin kirjasintyyppien piirteet. Kirjaimissa on päätteet ja kirjaimet ovat yhtä paksuja (KUVA 5).

KUVA 5. Egyptienne kirjasintyyppi. Fontti Typo Slab Serif.

Fraktuura kirjasintyyppiin kuuluvat kirjaimet kuuluvat goottilaisiin kirjasintyyppihin eli murrettuihin kirjaimiin (KUVA 6). Niitä käytetään lähinnä koristekirjoituksessa.

KUVA 6. Fraktuura kirjasin tyyppi. Fontti Old English Text.

Kalligrafiset kirjasintyypit ovat niin sanotusti käsi tehtyä kaunokirjoitusta (KUVA 7).

KUVA 7. Kalligrafinen kirjasintyyppi. Fontti Rage Italic.

Teksti voidaan kirjoittaa normaalisti tai isoin kirjaimin. Pidempi teksti kannattaa kirjoittaa normaalisti, jotta luettavuus olisi mahdollisimman kevyttä ja teksti hahmottuu paremmin. Sen lisäksi normaalisti kirjoitettu teksti ei aiheuta suuria tunteita, kun taas suuraakkosin kirjoitettu teksti. Suuraakkosin kirjoitettu teksti puolestaan toimii lyhyissä teksteissä, esimerkiksi lasten kirjoissa.

3.5 Kuvien sijainnit

Kuva on elementtinä sellainen, joka osuu silmään ensimmäisenä aukeamalta tai sivulta. Rantanen kirjoittaa kirjassaan, että lehden luettavuuteen ja kiinnostavuuteen vaikuttaa ratkaisevasti kuvien ja tekstien esillepano (Rantanen 2007, 135). Olisi hyvä käyttää yhtä kunnollisen kokoista kuvaa monen pienen kuvan sijaan. Kuvan oikeanlainen käyttö lisää ulkoasuun visuaalista ilmettä ja dynamiikkaa. Rantasen mukaan kuvan ympärille voidaan helpommin rakentaa toimiva visuaalisuus (Rantanen 2008, 138.) Kuvien ja tekstien asetelulla voidaan vaikuttaa ratkaisevasti lehden luettavuuteen ja kiinnostavuuteen.

Taitolla luodaan sille oma ilme eri kokonaisuuksista, jonka voi nähdä lehden ensimmäisiltä aukeamilta. Rantanen mainitsee kirjassaan, että käyttämällä eri kuvien ja otsikkotypografian kokoja sekä sommitte-
lua voidaan luoda lehdelle mielenkiintoinen rytmi (Rantanen 2008, 160.) Rytmiä voidaan tehostaa käyt-
tämällä harkitusti tyhjää tilaa sekä värejä.

Vinjettikuvat ovat pieniä, ne symboloivat aihetta ja ovat yleensä eri vakiopalstojen toistuvana tunnuksena. Vinjettejä voi käyttää pitkän artikkelin tunnisteena.

4 INFOLEHDEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Ensimmäiseksi lehdelle suunniteltiin kansi. Koska selvää visiota kannesta ei ollut, lähdettiin sitä suunnittelemaan intuitiolla ja kokeilemalla.

Alusta asti kannessa haluttiin nähdä pesäpalloilija, sekä kannesta haluttiin saada enemmän piirrosmainen kuin realistinen. Viime vuosina järjestetyiltä leireiltä otetuista valokuvista saatiin käyttöön materiaalia, joita hyödynnettiin kannessa. Pelaajan piirtäminen käsin vektorigrafiikalla olisi vaatinut useita työtunteja, joten päätettiin tehdä kuvan jäljennös vektoriksi, joka nopeutti työtä huomattavasti, mutta aiheutti lisää ongelmia. Ensinnäkin kasvot eivät olleet enää miellyttävät ja niitä ei saanut automatisoidun toiminnon avulla järkeviksi. Kuva päätettiin viedä Photoshop-ohjelman kautta kanteen siten, että kasvot hiottiin sileiksi ja siihen lisättiin internet meemeistä tuttu hymiö. Tämä ei toiminut, sillä kantta ei voitu ottaa vakavasti ja näin tämä vedos joutui roskakoriin. Kyseessä olevien vedosten yksinkertaisuus ja rumuus heijastivat amatöörimaisuutta, joten niistä luovuttiin (KUVA 8). Samaan vedokseen kuitenkin tehtiin erilaisia kokeiluja, esimerkiksi otsikointia ja miten eri kirjasimet toimisivat kannessa (KUVA 9).

KUVA 8. Ensimmäinen vedos.

KUVA 9. Toinen vedos.

Uudenlaista kantta lähdettiin hakemaan uudesta kuvasta. Arkistoista löytyi sopiva kuva, jossa lähikuvassa oli nuori poika lyömässä pesäpalloa. Kuvaa päätettiin käyttää kannessa, ja ensimmäiseksi tausta leikattiin pojasta irti kokonaan, jättäen kuvaan pelkän pelaajan. Tämän jälkeen kokeiltiin, miltä kuva näyttää piirrosmaisena. Lopputulos oli lähes sama kuin edeltävässä vedoksessa kasvojen suhteen (KUVA 10), joten päätettiin jättää kasvat ennalleen muun kuvan ollessa piirrosmaisempi. Kuva aseteltiin kanteen ja sen ympärille alettiin rakentaa otsikoita ja elementtejä. Kannen väreinä käytettiin pelaajan vaatetuksesta löytyneitä värejä siten, ettei kyseisen pelaajan joukkue kuitenkaan kävisi ilmi. Lehden nimi asetettiin hieman kallelleen tuomaan vauhdikkuutta (KUVA 11). Sen lisäksi muutamia kirjjasimia vaihdettiin ja viralliset päivämäärät päivitettiin kanteen.

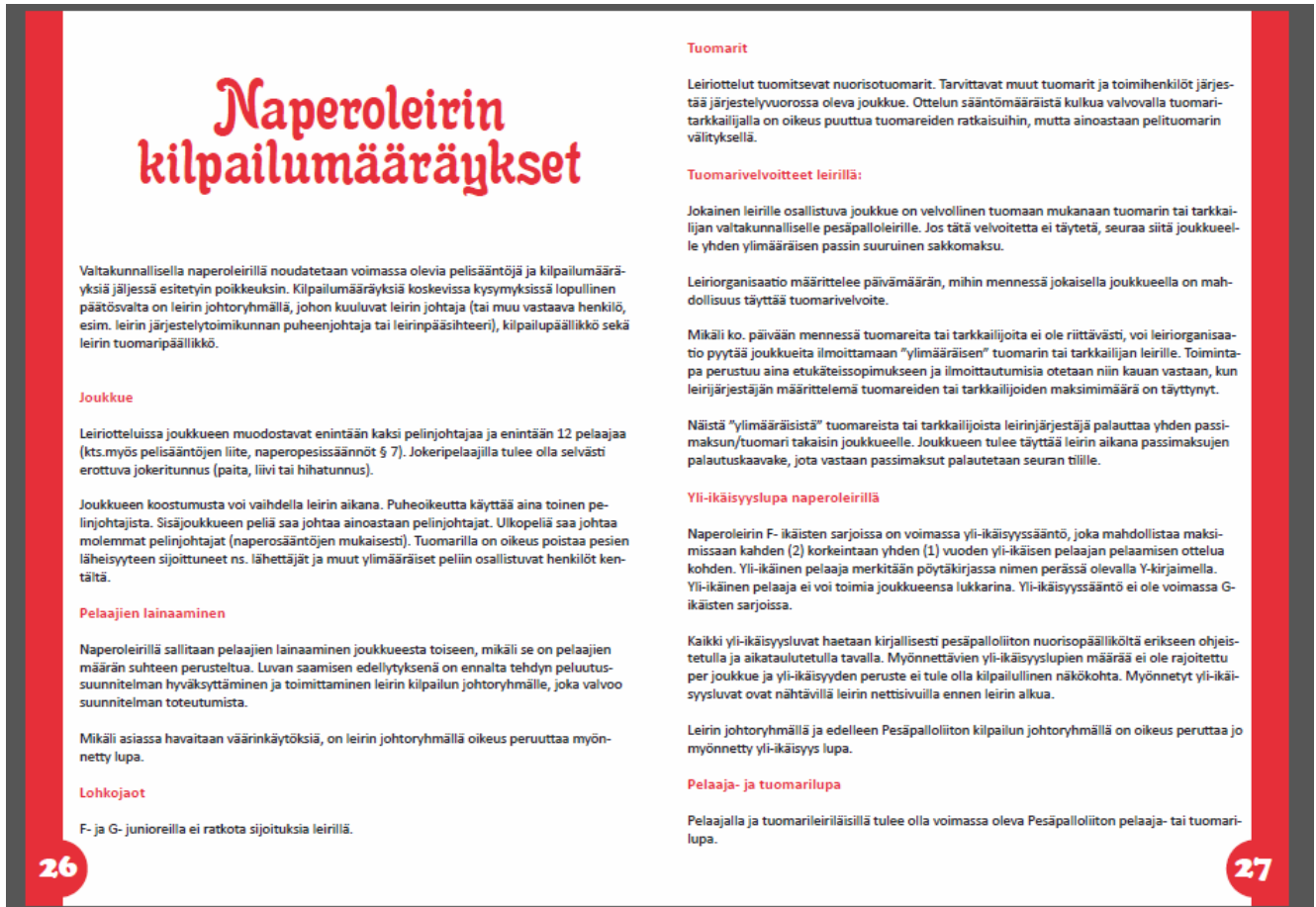
KUVA 10. Piirrosmainen pelaaja, uusi tausta.

KUVA 11. Lopullinen versio.

Aukeamasuunnittelussa haluttiin säilyttää yksinkertaisuus siten, että teksti olisi mustalla valkoisella taustalla. Tekstiä oli paljon, ja sisällön tärkeyden takia tekstiä ei voitu korvata kuvilla joista olisi välitynyt sanoma. Leipätekstin kappaleet olivat lyhyitä, joten niissä käytettiin päätteetöntä fonttia, jotta luettavuus olisi helppoa. Sivulla neljä palstoitusta käytettiin siten, että teksti jaettiin kahdelle palstalle. Näin tekstit saatiin sovitettua kuvan kanssa yhdelle sivulle. Muutoin palstoitusta ei käytetty muilla sivuilla tai aukeamilla. Kokeilun kautta selvisi, että sivumäärä tuplaantui ja tekstin lukeminen vaikeutui

hiukan tekstin paljouden takia. Asiaan vaikutti myös se, että säännöt haluttiin helppolukuisiksi. Otsikoissa käytettiin punaista väriä, jotta ne korostuisivat ja erottuisivat leipätekstistä. Otsikoiden kirjasin-tyyppi oli päätteellistä (KUVA 12).

KUVA 12. Aukeama, jossa on paljon tekstiä.

Jokaisen aukeaman ulkoreunoille sijoitettiin punainen palkki. Sivunumeroinnissa käytettiin palloa, joka oli väriltään sama kuin palkki, ja jonka sisällä oli sivunumero valkoisella kirjaimella. Sivujen tyhjiä tiloja täytettiin sponsoreiden mainoksilla, ja joillakin sivuilla tyhjää tilaa täytettiin haalealla, punaisella pesäpalloilijan silhuetilla. Yhdelle sivulle haluttiin korostaa asioita, mitä leirille tulisi ottaa mukaan, joten teksti vaihdettiin valkoiseksi ja taustalle laitettiin punainen laatikko (KUVA 13).

vastaan. Palautus hoidetaan passinpalautuslomakkeen täyttämisen jälkeen leirikanslian kautta.

Joukkueet, jotka saapuvat leirille jo maanantai-iltana, ilmoittautuvat omalle majoituskoululle. Johtuen suuresta määrästä joukkueita, jotka saapuvat leirille jo maanantai-iltana leirinjärjestäjä, joutuu veloittamaan ennakkoon saapuvilta joukkueilta majoitusmaksun, joka on 30€/joukkue.

Lisäksi ennakkoon saapuvilta joukkueilta veloitetaan maksut maanantain iltapalasta ja tiistain aamupalasta. Iltapala 5€/henkilö ja aamupala 5€/henkilö.

Jos maanantaina saapuva joukkue ei muuta informoi, järjestäjä laskuttaa ylimääräiset ruokailut joukkueen lunastamien leiripassien määrän mukaan.

MUISTA PAKATA LEIRILLE MUKAAN:

- Makuupussi, tyyny, retkipatja/patja (patjan leveys max 90cm/henkilö)
- Peliasu, räpylä, kypärä, maila, piikkarit ja reppu
- Verkkarit, tuuliasu ja sadetakki/sadeviitta
- Lenkkarit ja sisäkengät/tossut
- Lippis tai jokin muu päähine
- Juomapullo
- Vaatteita joka säälle ja tilanteeseen (T-paitoja, collegepaitoja, shortsit, housut, takki, alusvaatteita, sukkia, uikkarit, yöpuku, discovaatteet)
- Pyyhe, saippua, shampoo, hoitoaine, hiusharja, aurinkorasva, deodorantti, huulirasva, hammasharja ja tahna
- Henkilökohtaiset lääkkeet (allergioihin/sairauksiin)
- Kynä ja paperia, lukemista, pelikortit tms.
- Rahaa (kännykkä ja laturi)

MUISTA MERKATA VARUSTEESI (nimi/seura)

Joukkueen toimihenkilöt pakkaavat mukaan joukkueelle:

- Numerolaput ja jokeripaidat
- Vinkkari
- Joukkueen omat ensiaputarvikkeet
- Kevytpeite 3x5m ja jättesäkkejä sateenvaralle varusteiden suojaamiseen
- Käsidesi joukkueen majoitustilaan
- Kynä ja paperia
- Pyykkilaine/pyykkinarua

12

KUVA 13. Muistilistan korostus.

Sisällysluettelo sekä luettelon aukeama haluttiin pitää vielä värikkäänä kannen takia. Ensimmäiselle sivulle sijoitettiin Kärkkäisen mainos, koska sen värit olivat lehden väriteemaa lähimpänä. (KUVA 14).

Sisällysluettelo

Leirin suojelijan tervehdys	4
Kaupungin johtajan tervehdys	5
Leirijohtajan juttelut	6
Tuomarileiri	7
Leiriorganisaatio	8
Tietoa leiristä	9
Majoitus ja siisteys	13
Osallistuvat joukkueet	16
Leiriohjelma Naperoleiri 2016	18
Ruokailu	20
Kentät	22
Liikennejärjestelyt	24
Naperoleirin kilpailumääräykset	26
Ensiapu	36
Kioskit	37
Muistiinpanot	38

Ostosparatiisi pallon heiton päässä!
Kaikki kesään edullisesti valtavasta valikoimasta!
Nyt ylimääräinen 5% LEIRIALENNUS kaikesta käyttötavarasta!

Kärkkäinen
on edullisen ostamisen tavaramerkki

Kärkkäinen Yhtiöt | Olinajonien 2 | 010 430 5000 | Mo-La 9-21, Su 10-18 | www.karckainen.com

NAPEROLEIRI 2016
18.8.2016

KUVA 14. Ensimmäinen aukeama, sisällysluettelo.

Mainokset pyrittiin laittamaan siten, että ne täyttäsivät tyhjää tilaa sivuilla sekä aukeamilla (KUVA 15), että asiakkaan toiveiden mukaan (KUVA 16).

Liikennejärjestelyt

Majoituskoulujen pihalle ajoneuvoilla ajo on rajoitettu. Parkkipaikat on erikseen merkitty. Pelastus tieliikenne on ehdottomasti pidettävä vapaana.
Yleensä sivuilla olevissa kartoissa on otettu jokirannan ja Yhteisön Ammattopiston alueen liikennejärjestelyt, jokirannan koulun pihalle ajo kielletty. Alueella on liikenteenohjaus.

Palveluva erikoismyymälä Savarissa
Justus
leipomo

- * Pakastelivonnaiset
- * Maalatuotteet
- * Pakastemarjat
- * Lähituotteet
- * Gluteonittomat tuotteet
- * Lahjatavarat
- * Maataloustuotteet

Avoinna: ma-pe 9-18 ja 10-15
Savonlinnassa: p. 04199 Yhteisöä p. 08-4316118,
050-4444118 www.laaksojenmieli.fi

24

Liikennejärjestelyt

Henkiläauto liikenne → Linja-auto liikenne → Ajoneuvoliikenteellä rajattu-alue

Keskisen alueella pyydämme noudattamaan erityistä varovaisuutta ja noudattamaan tarkasti alueelle merkittyjä nopeusrajoituksia. Jos kohtaatte hevosen liikenteessä:

- * Hiljennä ja valmistaudu rauhalliseen ohitukseen.
- * Muista, että hevonen on arvaamaton sähköteissänsä.
- * Seuraa ratsastajan tai ohjastajan merkkejä. Pyydyssä oleva käsi pyytää pysähtymään ja käden hallaus jatkamaan matkaa. Älä pysähdy, jos sitä ei erikseen pyydytä.
- * Älä koskaan ännä äänimerkkejä tai vilkuttele valoja!
- * Ohita hevonen nittään kaukaa.
- * Varmista ohituksen jälkeen, että tilanne on ohi turvallisesti

25

KUVA 15. Mainos tyhjää tilaa täyttämässä.

Leirinjohtajan juttelu

Hei kaikki Naperoleirille osallistuvat pelajat, toimihenkilöt, tuomarit, talkoolaiset ja yhteistyökumppanit! Olemme jo tehneet ennen leiriä sitä, mikä leirimme logo kuvastaa ei rakentaneet pesiksen avulla yhdistävää siltoja. Suuri kiitos siitä teille! :)

Parasta pesikseläillä on se mahtava yhteisöllisyys tunneli, joka yhdistää kaikkia leirille osallistuvia. Vaikka pelaataankin omalle joukkueelle, niin ollaan kuitenkin yhtä. Erityisesti nämä pienimpien juniorien leirit ovat parasta Pö-työtä läjiä eteen. Naperoleirillä Tuusunkaalan voi sopia kokea leikkokessään – niin löydät kun pelattavien kuntekko – tuomerehdit tulokset aidosti.

Haluaisin muistuttaa meitä aikuisia siitä, että Naperoleiri on leikin tapahtuma, jossa me aikuiset emme saa varastaa päähuomiota, vaan annetaan lasten nauttia pelaamisesta. Tervehdytään me aikuiset mukaan siihen tunnelmaan, mikä pelikentillä vallitsee, kannustetaan lapsia tasapuolisesti. Annetaan yhdessä perustukset tälle leirille sille sille, joka kertaan leirille osallistuvien pelajien ja nuoritoimijain silmää pitävä tulevaisuuteen kansainvälisessä parissa.

Touhukkaita leiriväivä odotteesta,
Johanna Seppälä
Leirinjohtaja

Tuomarileiri

Otteluiden tuomisesta Naperoleirillä vastaavat juniori-ikäiset nuoritoimijat. Nuoritoimijain leiri on tuomarintuoma alitapajalle olevia, mikä pelajien ja toimihenkilöiden tulee ymmärtää leirin aikana. Tuomarileirin tehtävä on kouluttaa läji parin uusia tuomareita sekä opettaa ja auttaa tuomaritoimintaan liittyvissä asioissa. Tämä tapahtuu koulutuksen, yhteisen päivien sekä peleissä mukana olevien tukijoiden avulla.

Myös vapaa-aikalle järjestetään ohjelmaa ja tuomarileirillä onkin mukana kolme hieman erilaista ohjelmaa, jota on "Pö-työtä". Näiden tehtävien on tulla tuomarileirissä ja antaa apua ongelmien leirin aikana. Näin leiri ja mikä tärkeintä sen otellut saadaan sujumaan kunnialla.

Omaista puolestani kaikki tervetulleiksi Ylivieskaan toivottaen
Santteri Hietala
Tuomarileirin johtaja

Kirkkotalokoot mukana Naperoleirillä

Viimeisen keväänä 2016 Ylivieskassa otellut pääasiassa Ylivieskan muutama meikkari kukaan suomenkielisiä. Tuusunkaalan pelikentällä, johon kuuluu muutama kahvipöytä ja suomenkielisiä. Ylivieskan kirkon kirkkotalokoot mukana Naperoleirillä. Ylivieskan kirkon kirkkotalokoot mukana Naperoleirillä. Ylivieskan kirkon kirkkotalokoot mukana Naperoleirillä.

KUVA 16. Mainos sijoitettu asiakkaan toivomalla tavalla.

Pohjanmaan Leipomo toivoi, että heille tehtäisiin uusi mainos lehteen. He antoivat valmiin taustakuvan, liikemerkin sekä tekstit. He halusivat mainokseen aukioloajat, puhelinnumeron, mainoslauseen sekä liikemerkin (KUVA 17).

Suolaiset sekä makeat leirieväät helposti lähileipomostasi!

Myymäkä-kahvila Ylivieska avoinna ma-pe 6.30-17, la 9-14.
Cafe Bagell Kökkola avoinna ma-pe 10.00-17, la 10-16.
Deli&Bakery Kökkola avoinna ma-pe 6.30-17, la 9-15.

Puh. 08 - 420 730

KUVA 17. Pohjanmaan Leipomon mainos.

5 YHTEENVETO

Aiheena ja tavoitteena oli suunnitella ja toteuttaa graafinen taitto nuorten pesäpalloleirille, joka pidettiin kesällä 2016. Jokavuotisessa lehdessä on aina ollut erilainen toteutus, joten kädet olivat vapaat suunnittelun osalta.

Yleisesti ottaen lehden taitto meni hyvin. Materiaalia toimitettiin sitä mukaa kun tilaaja sai ne haltuunsa tai kirjoitettua. Tekstien korjaaminen tapahtui sujuvasti, sillä korjattu materiaali toimitettiin pikimmiten. Kannen suunnittelu ja toteutus onnistuivat hyvin. Lehteen tehtiin myös mainos Pohjanmaan Leipomolle, jonka toteutukseen ei tarvinnut käyttää paljoa aikaa.

Aukeamasuunnittelussa olisi voinut olla omaperäisempi ja tehdä erilaisia aukeamia käyttäen eri tyylejä ja elementtejä, sillä aukeamat olivat hiukan laatikkomaisia sekä toistuvia asetelmiltaan. Valmiin lehden aukeamat vaikuttivat tekijän mielestä lopulta pelkistetyiltä ja tylsiltä. Vinjettien käyttö jäi olemattomaksi työssä, niitä olisi voinut käyttää enemmän.

Aikataulutuksen osalta kehitettävää olisi jonkin verran dokumentoinnin osalta, sillä dokumentointia vetyttiin turhankin kauan.

Tulevaisuudessa voisi käyttää enemmän aikaa suunnitteluun ja opetella graafista suunnittelua enemmän, sekä hioa piirtämistä ja toteutustapoja.

6 KUVIOT, TAULUKOT JA KUVAT

KUVA 1. Tasattu teksti.

KUVA 2. Liehuvat tekstit.

KUVA 3. Antiikva kirjasintyyppi, kirjainten eri osien paksuuserot. Fontti Times New Roman.

KUVA 4. Grotteski kirjasintyyppi. Fontti Lucida Sans.

KUVA 5. Egyptienne kirjasintyyppi. Fontti Typo Slab Serif.

KUVA 6. Fraktuura kirjasin tyyppi. Fontti Old English Text.

KUVA 7. Kalligrafinen kirjasintyyppi. Fontti Rage Italic.

KUVA 8. Ensimmäinen vedos.

KUVA 9. Toinen vedos.

KUVA 10. Piirrosmainen pelaaja, uusi tausta.

KUVA 11. Lopullinen versio.

KUVA 12. Aukeama, jossa on paljon tekstiä.

KUVA 13. Muistilistan korostus.

KUVA 14. Ensimmäinen aukeama, sisällysluettelo.

KUVA 15. Mainos tyhjää tilaa täyttämässä.

KUVA 16. Mainos sijoitettu asiakkaan toivomalla tavalla.

KUVA 17. Pohjanmaan Leipomon mainos.

LÄHTEET

Loiri, P. 1998. Inforviestintä Oy. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Gummerus Kirjapaino Oy.

Mykkänen, P. 1998. Inforviestintä Oy. Yhteisölehti. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Rantanen, L. 2008. Mistä on hyvät lehdet tehty? Hill and Knowlton Finland Oy.

